

HARVA-ALUEIDEN TURVALLISUUS

Pelastustoimen näkökulma

Kuntamarkkina, 13.9.2017
Jari Lepistö

Määritelmät: turvallisuus

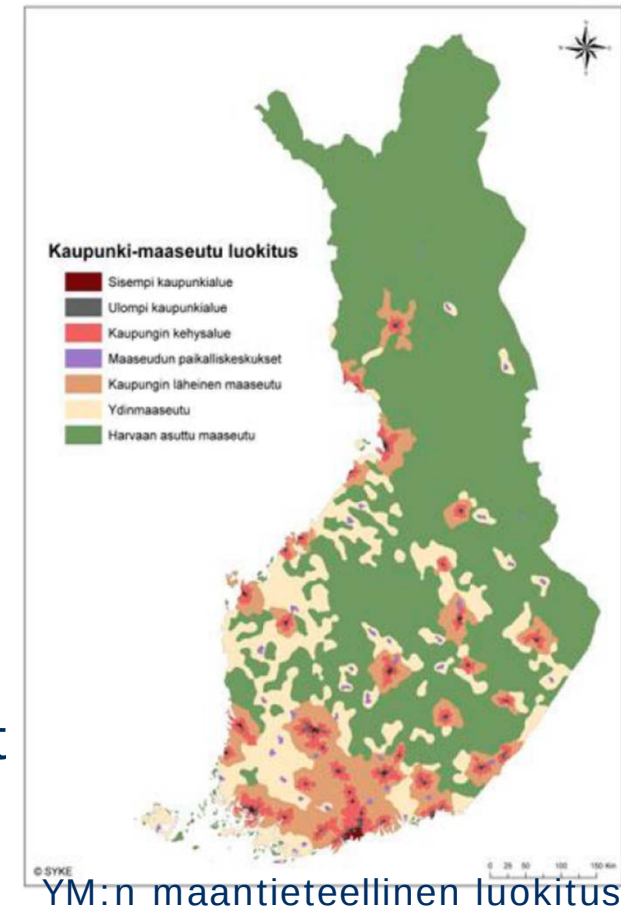
- Ennen puheessa korostui kontrollointi ja järjestyksen pito (Security)
- Nykyään puhutaan hyvinvointiturvallisuudesta → uhkien tunnistaminen, ennaltaehkäisevää toimintaa (Safety)
- Jako sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen
- Subjekttiivinen kokemus: turvattomuus, pelottava vs. jännitys, uuden viehätys
- Sosiaalinen turvallisuus: kokemus yhteisöllisyydestä

Määritelmät: HARVA-alue

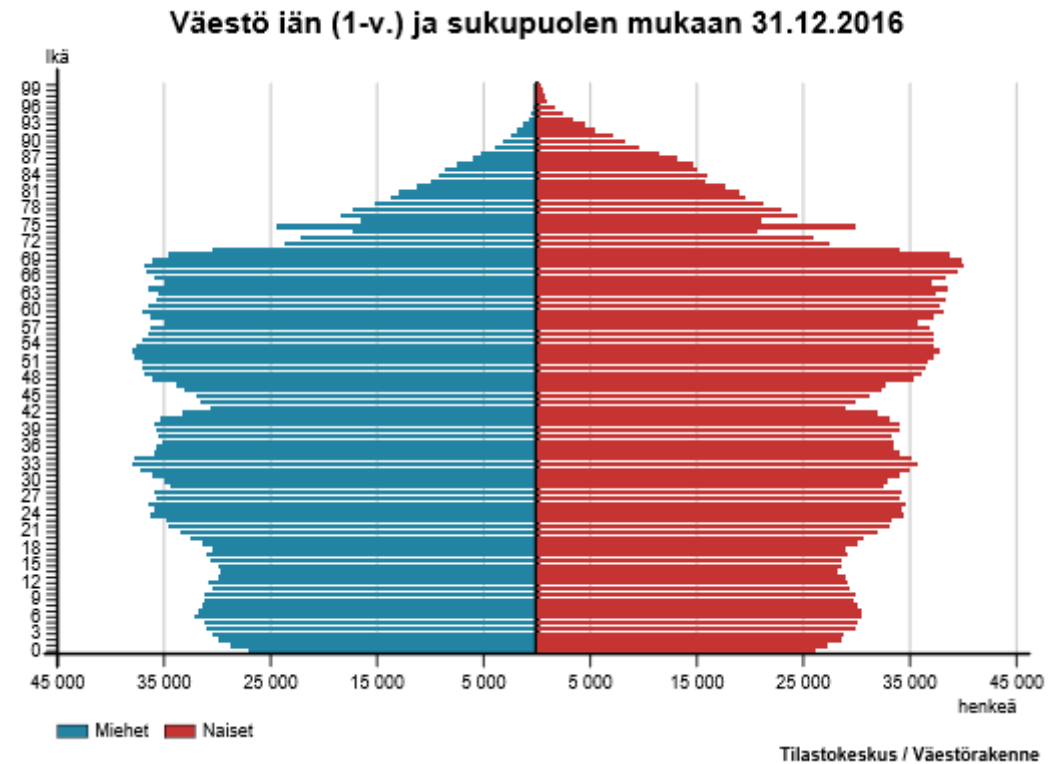
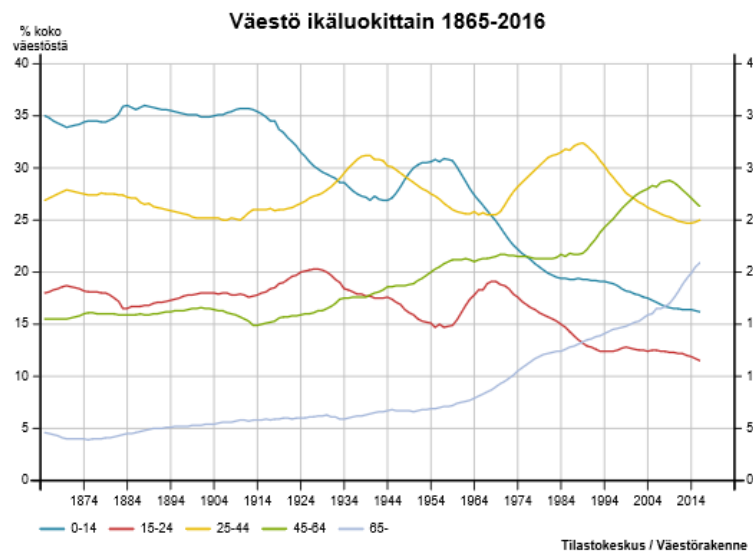
- Harvaan asutut alueet
- EU:n mittareissa Suomi on harvimmin asutettu
 - » EU: 117 as/km², Suomi: 17,9 as/km²
 - » Helsinki 2826 as/km², Utsjoki/Enontekiö/Savukoski: 0,2 as/km² (2013)
- Suomen pinta-alasta 70 % harvaan asuttua maaseutua → asukkaita 6 % Suomen väestöstä

Yleisiä tunteuksia HARVA-alueilla

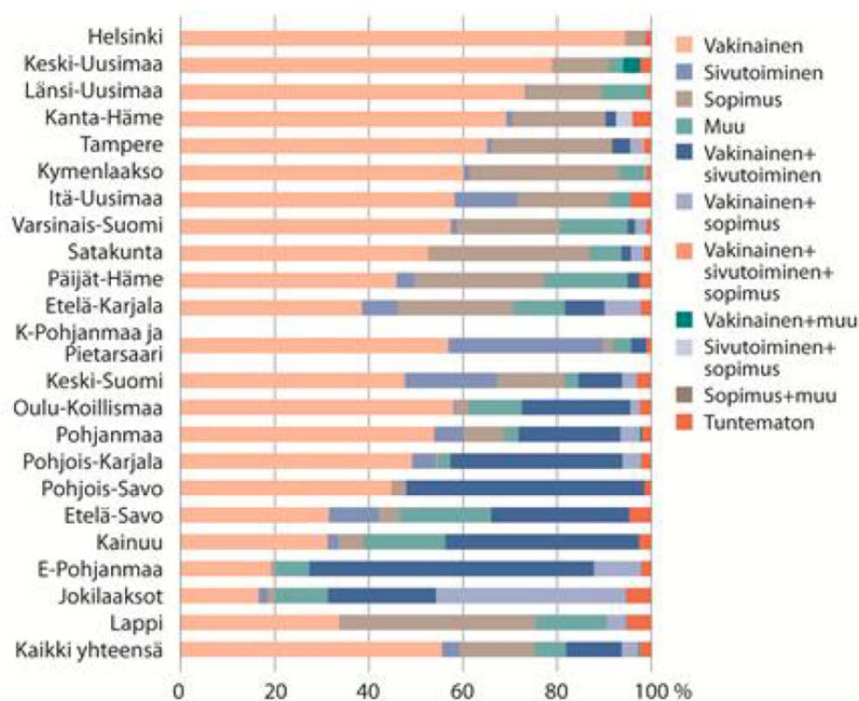
- Turvallisuus koetaan vetovoimatekijäksi
- Hätätilanteissa avun saaminen voi kestää kauan ja tämä koetaan uhkana
- Huonot liikenneyhteydet lisäävät turvattomuuden tunnetta
- Tietoliikenneyhteydet helpottavat asiointia, mutta ei ole itsestään selvyys kaikille

Väestökehitys

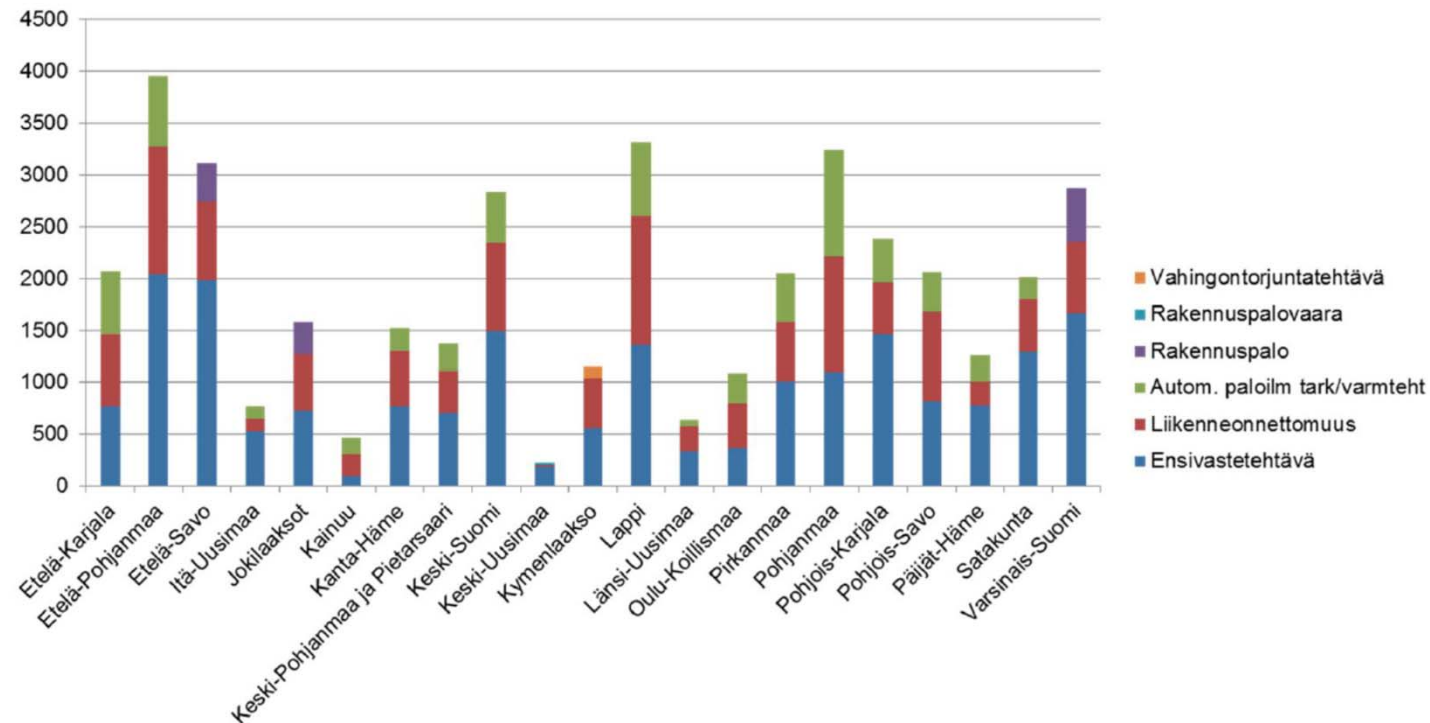

Pelastustoimen tehtävien suorittajat

Noin neljäsosa tehtävistä tapahtuu harvaan asutuilla alueilla

Harvaan asuttujen alueiden yleisimmät tehtävät pelastustoimella

Turvallisuuden palveluverkot

- Pelastuslaitoksia on 22 → paloasemia on 834 kpl (ml. Teollisuus-, lentokenttä- ja sopimuspalokuntien asemat) kokonaisvahvuus 20 000 henkilöä, joista vakituksia n. 6000 (2016)
- Poliisilaitoksia 11 → poliisiasemia on 108, n. 7000 poliisia (2016)
- Rajavartiostoja 6 → 16 rajavartioasemaa, 21 merivartioasemaa, 2746 työntekijää (2016)
- Eri järjestöt kokoavat kymmeniä tuhansia vapaaehtoisia (SPR, Vapepa, Martat, MPK, Meripelastusseura, Naisten valmiusliitto, Maa- ja kotitalousnaiset, 4H)

Turvallisuuden trendit

- Vanhempien koulutus- ja toimeentulotaustalla merkitystä lasten ja nuorten turvallisuuden kokemiseen (2017, Leena Koivusilta)
- Turvallisuuden tunne on heikentynyt (2017, Taloustutkimus) → ihmisten välinpitämättömyys huolestuttaa eniten
- Elinvoimaisuus lisää turvallisuuden tunnetta

Hyvinvoinnista turvallisuutta

- HARVA-alueiden turvallisuus tulisi huomioida kuntien strategioissa ja paikallisissa turvallisuussuunnitelmissa
- Kestävä toimintamalli huomioi asukkaiden todelliset tarpeet ja valmiudet
 - » Asukkaiden opastus ja osaamisen kehittäminen
- Yhteinen kylien turvallisuusohjelma / hyvinvointiohjelma

Keinoja kyläturvallisuuden edistämiseksi

- Kylän resurssikartoitus
 - » Osaaminen
 - » Kalustolliset resurssit
- Naapuriapurinki
 - » Aito välittäminen
 - » Yhteiset toimintamallit häiriötilanteissa
- Kylävaste
 - » Avun tuottaminen hätätilanteissa ennen viranomaisia

Omatoiminen turvallisuus - ennakointia

- Tunnista uhat
- Suunnittele toimet uhkien hallitsemiseksi
- Hallitse riskit
- Huomioi myös äkilliset tekijät (myrskyt, tulvat jne.)
 - » muista kotivara ja hieman järeämpikin varautuminen (agregaatti, siirrettävät lämmitysjärjestelmät jne.)
- Tee yhteistyötä naapureiden / kyläyhteisön kanssa
- Kysy tarvittaessa neuvoa viranomaisilta – sitä varten he ovat

Lisää tietoa

- www.kylaturvallisuus.fi
- www.varaudu.info
- www.intermin.fi/turvallisuus
- www.pelastustoimi.fi
- www.poliisi.fi
- Eri järjestöjen sivustot
- Turvallisuutta harvassa? – tilanneraportti turvallisuudesta harvaan asutuilla alueilla, Sisäministeriön julkaisu 6/2014

välitetään lähimmäisistä
varaudutaan viisaasti

KIITOS!
Jari.lepisto@kuntaliitto.fi